**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**
**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ**
**«ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ РАКЕТНО-КОСМІЧНОГО МАШИНОБУДУВАННЯ**
**ДНІПРОВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**
**ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА»**

**Циклова комісія** Бухгалтерського обліку та суспільних дисциплін

**ЗАТВЕРДЖУЮ**
Заступник директора
з навчальної роботи
_____ Світлана ЛАНСЬКА
« 7 » вересня 2026 р.

# ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

# ОК 1.5 ПРАВОЗНАВСТВО

**для здобувачів фахової передвищої освіти**

| | |
|---|---|
| **освітньо-професійний ступінь** | фаховий молодший бакалавр |
| **галузь знань** | 14 Електрична інженерія |
| **спеціальність** | 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка |
| **освітньо-професійна програма** | Монтаж і експлуатація електроустаткування підприємств і цивільних споруд |
| **відділення** | Механічне |
| **група ( -и)** | ЕП 23 |
| **вид освітнього компонента** | Обов'язкова |
| **Розробник (-и)** | Григор’єв Андрій Миколайович, викладач навчальної дисципліни «Основи правознавства», викладач 1 категорії. |

Програму розглянуто та ухвалено на засіданні циклової комісії
Бухгалтерського обліку та суспільних дисциплін
_____ О. ГРИГОР’ЄВА
(підпис) (ініціал та прізвище)
Протокол № 1 від « 31 » серпня 2026 року

УЗГОДЖЕНО із методистом відділення
_____ А. КОЗЕЛЬСЬКА
(підпис) (ініціал та прізвище)

**Дніпро**
**2026 рік**

# АНОТАЦІЯ

Програма вивчення навчальної дисципліни «ПРАВОЗНАВСТВО» складена відповідно до освітньо-професійної програми фахової передвищої освіти Монтаж і експлуатація електроустаткування підприємств і цивільних споруд, для студентів спеціальності 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра.

**Предмет вивчення -** формування в студентів розуміння права як відкритої системи, що базується на невід'ємності суспільства від держави, людини від суспільства та держави, законів від повсякденного життя. Право представлене в курсі елементом цілісного світу, що складається з системи термінів та понять, і практичних дій. Курс спрямований на розвиток правової і громадянської компетентності, відповідних ціннісних орієнтирів, умінь, навичок студентів.

Предмет вивчення полягає в розвитку та соціалізації особистості, формуванні її національної самосвідомості, громадянської позиції, загальної культури, світоглядних орієнтирів, критичного мислення, творчих здібностей, дослідницьких та аналітичних навичок, навичок життєзабезпечення та професійних якостей.

Студент/студентка усвідомлює себе громадянином України, проявляє громадянську активність, є патріотом, здатен жити і цивілізовано взаємодіяти в суспільстві, прагне до вдосконалення і навчання впродовж життя, готовий до свідомого життєвого вибору та самореалізації. Також він/вона поважає національну історію, культуру власного та культуру інших народів, має лінгвістичні навики: вільно володіє державною (і рідною, в разі відмінності) мовою, розвиває навички спілкування різними мовами; спілкується щонайменше однією іноземною мовою, має бажання і здатність до самоосвіти, активний і відповідальний, підприємливий та ініціативний, має уявлення про демократичні засади співжиття, береже природу, безпечно використовує досягнення науки і техніки, дотримується здорового способу життя.

Сьогоднішнє соціальне замовлення полягає в підготовці активних освічених громадян та професійно компетентних членів суспільства. Студент/студентка має опанувати правові норми, необхідні йому як громадянину для ефективного соціального функціонування, що є базовими для формування в нього відповідних правових умінь, ціннісних орієнтацій і компетентностей. Нові підходи до змісту правової освіти та комунікації між викладачем і студентами в навчально-виховному процесі має перетворити школу на демократичний правовий простір.

**Метою навчальноїдисципліни** «Правознавства» є:

- формування в студентів системних уявлень про державу та право як основних засобів упорядкування суспільних відносин та вміння використовувати їх у практичному житті;

- формування правової компетентності студентської молоді, що забезпечує її здатність відповідально реалізовувати свої права та обов'язки в конкретній ситуації, налагоджувати соціальне партнерство в розв'язанні суспільних проблем;

- виховання в студентів поваги до людської гідності, дотримання прав людини, демократичних цінностей, верховенства права, справедливості, рівноправ'я;

- розвиток правової та соціальної грамотності студента/студентки, толерантності, комунікабельності, здатності до активної участі в житті суспільства;

- сприяння професійному визначенню випускників у майбутньому.

**Завданнями**, реалізація яких забезпечить досягнення означеної мети, є:

1)сприяти опануванню студентами понятєвим апаратом, загальнотеоретичною основою для розуміння сутності сучасної держави і права, особливостей їх виникнення, функціонування й розвитку, ролі та функцій в організації суспільних відносин;

2)поглибити знання студентів про соціальні норми, верховенство права, державний устрій України;

3)сформувати системне уявлення студентів про права та свободи людини і громадянина та механізми захисту прав і свобод;

4)сформувати позитивне ставлення до дотримання правових норм, ініціативності в реалізації своїх прав;

5) сприяти усвідомленню студентами тісного зв'язку між правовими знаннями й суспільними відносинами, розумінню системи загальнолюдських принципів і цінностей, відображених у Конституції та законах України, правової системи в цілому;

6)виробити в студентів уміння аналізувати суспільно-політичні події, правові явища і процеси;

7)розвинути вміння студентів користуватися правовими актами, правничою літературою, Інтернет джерелами;

8)сформувати в студентів уміння застосовувати норми права в конкретних життєвих ситуаціях.

Зміст навчального матеріалу предмета Основи Правознавства, побудований на основі людино центричного й аксіологічного підходів у контексті юридичної науки. Право розглядається як відкрита система, що базується на невід'ємності суспільства від держави, законів від повсякденного життя. Методологія відбору змісту програмового матеріалу ґрунтується на системі наукових ідей і понять юридичної науки, загальнолюдських цінностях (право, справедливість, демократія, права і свободи людини), сучасних психолого-педагогічних вимогах до навчання учнів старшої школи.

Наскрізні змістові лінії «людина-людина», «людина-суспільство», «людина-влада», «людина-природа» враховані у змісті програми та очікуваних результатах навчально-пізнавальної діяльності учнів із профільного предмета.

**Міжпредметними**, теоретичними основами предмета є філософські, психолого-педагогічні знання й уміння, необхідні для системного вивчення і вирішення суспільно-педагогічних проблем; методологічні принципи (гуманізація та демократизація навчально-виховного процесу; природовідповідність та свободовідповідність; системність; диференціація; міжпредметна інтеграція; наступність і безперервність; культуровідповідність; інтеркультурність), що є

підґрунтям для конструювання змісту, вибору форм і методів навчання правознавства; сучасні психолого-педагогічні й методичні підходи (особистісно орієнтований, діяльнісний, компетентнісний, системний, міжпредметний, контекстний, загальношкільний, педагогічного партнерства).

**Зміст «Правознавства»** як навчальної дисципліни коледжу базується на юридичній науці, що вивчає право як особливу систему соціальних норм, правові форми організації й діяльності держави та політичної системи суспільства загалом. Із урахуванням змісту сучасної системи знань про державно-правові явища і процеси, особливостей організації навчального процесу, між курсових зв'язків зміст предмета «Правознавство» уналежнює такі змістовно-тематичні блоки:

*Модуль I. Основи теорії держави і права.*

*Модуль II. Права людини.**

Основними принципами конструювання змісту **«Правознавства»** є:

- забезпечення цілісності світоглядних знань та правових уявлень студентів, їхніх умінь та способів діяльності;
- відповідність індивідуальним та віковим особливостям;
- формування ціннісних орієнтацій особистості та мотивації до правомірної поведінки, соціального партнерства, активної громадянської діяльності;
- реалізація міжпредметних (з історією, географією, літературою, іноземними мовами тощо) та міжкурсових (з предметом «Основи правознавства, 9 клас») зв'язків.

Основними (базовими) поняттями предмета «Правознавства» є ***людина, особа, громадянин, суспільство, держава, право, демократія, права людини, відповідальність.***

# 1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

| | | |
|---|---|---|
| **Шифр за ОПП/ Назва** | ОК 1.5 Правознавства | |
| **Загальна кількість годин** | 90 | |
| **Кількість кредитів ECTS** | 3 | |
| **Змістових модулів** | 2 | |
| **Рік підготовки** | IV-й | -й |
| **Семестр** | VII-й | -й |
| **Лекції** | 18+20*год. | год. |
| **Практичні, семінарські** | 6 год. | год. |
| **Лабораторні** | год. | год. |
| **Самостійна робота** | 36+10*год. | год |
| **Вид контролю** | залік | |
| **Покликання на електронний курс в Moodle** | https://moodle.krkm.dnu.edu.ua/course/view.php?id=66 | |
| **Контактна інформація викладача у корпоративному середовищі GoogleWorkspaceforEducation** | *Андрій Григор'єв*<br>Andrey.Grigorev@krkm.dnu.edu.ua | |

***** - модуль, теми та години, які були видані у циклі предметів профільної середньої освіти

## 2 МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

***Мета навчальної дисципліни*** «Правознавство» – формування в студентів розуміння права як відкритої системи, що базується на невід'ємності суспільства від держави, законів від повсякденного життя. Право представлене в курсі елементом цілісного світу, що складається з понять, переживань і практичних дій. Курс спрямований на розвиток правової і громадянської компетентності, відповідних ціннісних орієнтирів, умінь, навичок студентів.

***Завдання навчальної дисципліни***, що забезпечують реалізацію мети, передбачають створення умов для:

- засвоєння студентами знань про державу і право, розуміння та усвідомлення їх в певній системі;
- усвідомлення студентами тісного зв'язку між правовими знаннями і суспільними відносинами, розуміння системи загальнолюдських принципів і цінностей, відображених у Конституції та законах України, правової системи в цілому;
- виховання студентів у дусі прав людини, поваги до людської гідності, розуміння зв'язку між правами і обов'язками людини і громадянина;
- розвиток в студентів розуміння цінності власної особистості і цінності інших людей, впевненості у собі, своїх вчинках та взаємовідносинах з іншими, терпимості й толерантності щодо інших, власного почуття свободи, рівності, справедливості.

***Навчальна дисципліна сприяє розвиткові в студента/студентки умінь та навичок:***

- вільно оперувати в усній та письмовій мові основними поняттями у сфері правової науки;
- засвоїти способи самостійного отримання та обробки різнобічної правової інформації з різних джерел;
- орієнтуватись у системі законодавства та вміти використовувати нормативно-правові акти;
- визначати суть та пояснювати зміст юридичного документу та шляхи його застосування;
- використовувати знання з правознавства при аналізі та правовому розв'язанні конкретних ситуацій;
- на матеріалі курсу - міркувати, аналізувати, порівнювати, узагальнювати, спостерігати, критично мислити, аргументувати думку, визначати та обирати альтернативне рішення і підходи, спілкуватись в малих та великих групах;
- захищати свої права та права інших, спираючись на правові знання;
- активно та свідомо приймати участь у суспільно-політичному житті країни, впливати на державну політику.

Комплексним показником рівня навчання старшокласників правознавства **є правова предметна компетентність** студентів у сукупності її складників (компетенцій).

Правова компетентність – це сукупність набутих студентами в навчанні правознавства правових знань, предметних умінь, характерних рис, необхідних для виконання певних дій із метою розв'язання завдань, проблем, ситуацій згідно приписів норм права в навчанні й житті. Вона виступає сукупністю пов'язаних між собою правових компетенцій, що уналежнюються в когнітивному (правові знання), діяльнісно-процесуальному (правові вміння й позитивний соціально-правовий досвід у правовій сфері) та аксіологічному (особистісно ціннісне ставлення до правових явищ і процесів) компонентах.

**Дисципліна забезпечує здобуття таких компетентностей згідно з ОПП:**

| Компоненти ОПП | Компетентності випускника |
|---|---|
| ЗК2 | Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово |
| ЗК4 | Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. |
| ЗК5 | Здатність працювати в команді |
| ЗК7 | Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні |
| ЗК8 | Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. |

**Результати навчання за дисципліною відповідають результатам навчання освітніх компонентів ОПП :**

| Компоненти ОПП | Результати навчання |
|---|---|
| РН2 | Спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. |
| РН4 | Обробляти, аналізувати та застосовувати інформацію з різних джерел. |
| РН5 | демонструвати базові уявлення про основи філософії, соціології що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, |

| | |
|---|---|
| | знання вітчизняної історії, економіки й права, розуміння практично-наслідкових зв’язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати в професійній і соціальній діяльності, демонструвати вміння адаптуватись у соціальному та професійному середовищі, проявляти комунікативні здібності, турбуватись про якість виконуваної роботи, проявляти наполегливість у досягненні мети |

# 3 СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

| Назви змістових модулів і тем | Кількість навчальних годин | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | усього | аудиторні | з них | | | самостійна робота студентів |
| | | | лекції | семінарські заняття | лабораторні заняття | |
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 |
| **Семестр VII** | | | | | | |
| **Змістовий модуль 1 Основи теорії держави та права. Основи Конституційного права України. Правовідносини.** | | | | | | |
| *Тема 1.1 Історичні аспект виникнення держави та права. Загальна характеристика держави.* | 10 | 4 | 4 | - | - | 6 |
| *Тема 1.2 Державний лад.* | 10 | 4 | 2 | 2 | - | 6 |
| *Тема 1.3 Поняття і загальна характерис - тика права. Структура правової системи.* | 12 | 6 | 4 | 2 | - | 6 |
| *Тема 1.4 Конституційне право.* | 10 | 4 | 2 | 2 | - | 6 |
| *Тема 1.5Організації державної влади і місцевого самоврядування в Україні.* | 8 | 2 | 2 | - | - | 6 |
| *Тема 1.6 Правопорушення. Юридична відповідальність.* | 10 | 4 | 4 | - | - | 6 |
| *Разом за змістовим модулем 1* | 60 | 24 | 18 | 6 | - | 36 |
| **Змістовий модуль 2 Права людини.*** | | | | | | |
| *Тема 3.1Людська гідність та права людини.** | 6 | 4 | 4 | | | 2 |
| *Тема 3.2Еволюція прав людини.** | 9 | 6 | 6 | | | 3 |
| *Тема 3.3Людини і держава.** | 6 | 4 | 4 | | | 2 |
| *Тема 3.4Права дитини. Механізми захисту прав людини.** | 9 | 6 | 6 | | | 3 |
| *Разом за змістовим модулем 2** | 30 | 20 | 20 | | | 10 |
| **Усього годин** | **90 (60+ 30*)** | **44 (24+ 20*)** | **38(18+ 20*)** | **6** | **-** | **46 (36+10*)** |

***** - модуль, теми та години, які були видані у циклі предметів профільної середньої освіти

# 4 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
## 4.1 Аудиторні заняття

| № з/п | Назва змістових модулів, тем, зміст занять | Вид заняття | Кількість годин | Перелік навчально-методичної літератури |
|---|---|---|---|---|
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| **Змістовий модуль 1 Основи теорії держави та права. Основи Конституційного права України. Правовідносини.** | | | | |
| Тема 1.1 Історичний аспект виникнення держави та права. | | | | |
| 1 | Поняття і види суспільних відносин та особливості їх впорядкування у додержавний період. Теорії виникнення держави. Зміни в організації суспільних відносин з появою держави. Загальна характеристика держави та державної влади. Поняття і ознаки держави. Функції держави: поняття і види. Органи держави: поняття, ознаки, види. | Вступна лекція | 2 | [1], с.4 – 14 |
| 2 | Загальна характеристика держави та державної влади. Поняття і ознаки держави. Функції держави: поняття і види. Органи держави: поняття, ознаки, види. | Тематична лекція | 2 | [1], с.15 - 23 |
| Тема 1.2 Державний лад. | | | | |
| 3 | Поняття і загальна характеристика державного ладу. Види і загальна характеристика форм правлін - ня. Політичні режими: поняття і види. Форми територіального устрою держави: поняття і види. | Настановна лекція | 2 | [1], с.24 – 36 |
| 4 | Державний лад країн за списком – Порівняльна характеристика, особливості формування державного ладу. | Семінарське заняття ( презентацій) | 2 | [1], с.24 – 36<br>[1], с.74 - 81 |
| Тема 1.3 Поняття і загальна характеристика права. Структура правової системи. | | | | |
| 5 | Право як особливий вид соціальних норм. Соціальні норми: поняття, види. Поняття і ознаки права. Право і мораль. Функції права. Джерела та форми права. Реалізація норм права. | Тематична лекція | 2 | [1], с.82 – 94 |
| 6 | Законодавство. Поняття «законодавства». Нормативно-правовий акт. Закон і підзаконний акт. Правотворчість і реалізація норм права. Тлумачення норм права. | Настановна лекція | 2 | [1], с.111 – 126 |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 7 | Поняття системи права. Правова сім'я і правова система. Форми права та джерела права. Галузі права, правові інститути. Правові норми: ознаки, структура. Особливості норм права.. Поняття міжнародного права. | Семінарське заняття (класичне) | 2 | [1], с.95 – 110<br>[1], с.184 - 188 |
| Тема 1.4 Конституційне право. | | | | |
| 8 | Загальна характеристика конституційного права. Передумови прийняття і загальна характеристика Конституції України. Основні етапи розвитку української державності. | Тематична лекція | 2 | [1], с.159 - 166 |
| 9 | Політико-правове закріплення суверенітету України. Особливості політичного режиму, форми правління та адміністративно-територіального устрою України. Правовий статус особи. Поняття громадянства та способи його набуття і припинення. | Семінарське заняття | 2 | [1], с.167 - 183 |
| Тема 1.5 Особливості організації державної влади і місцевого самоврядування в Україні. | | | | |
| 10 | Загальні засади організації державної влади в Україні. Референдум і вибори як способи безпосереднього волевиявлення народу. Верховна Рада України. Президент України. Органи державної виконавчої влади України. Кабінет Міністрів. Центральні та місцеві органи виконавчої влади. | Тематична лекція | 2 | [1], с.229 - 274 |
| Тема 1.6 Правопорушення. Юридична відповідальність. | | | | |
| 11 | Правовідносини. Види правовідносин. Суб'єкти правовідносин. Правомірна поведінка. Поняття правопорушення. Види правопорушень. Склад правопорушення. | Настановна лекція | 2 | [1], с.131 – 145 |
| 12 | Поняття відповідальності. Поняття, ознаки й підстави юридичної відповідальності. Види юридичної відповідальності: поняття, загальна характеристика. Обставини, що виключають протиправність діяння. | Тематична лекція | | [1], с.146 - 158 |
| Усього годин за змістовим модулем 1 | | | 24 | |
| **Змістовий модуль 3 Права людини.*** | | | | |
| Тема 2.1. Людська гідність і права людини* | | | | |
| 11 | Поняття людської гідності. Людська гідність – основа природного права. | Оглядова лекція | 2 | [7], ст. 34 – 37 |
| 12 | Рівноправність. Охорона й захист людської гідності. | | 2 | [7], ст. 34 - 37 |
| Тема 2.2. Еволюція прав людини* | | | | |
| 13 | Природа прав людини. Основоположні права і свободи людини. | Тематична лекція | 2 | [7], ст. 38 - 47 |
| 14 | Покоління прав людини. Класифікація прав людини. | Оглядова лекція | 2 | [7], ст. 38 - 47 |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 15 | Борці за права людини. Майбутнє прав людини. | Оглядова лекція | 2 | [7], ст. 38 - 47 |
| Тема 2.3. Людина і держава* | | | | |
| 16 | Взаємовідносини «людина – держава». Верховенство права. Права і свободи людини та відповідальність держави за їх дотримання, гарантування та захист. Позитивні і негативні зобов'язання держави. | Тематична лекція | 2 | [7], ст. 48 – 51<br>[7], ст. 58 - 63 |
| 17 | Європейський суд з прав людини. Історія створення. Звернення до ЄСПЧ. | Оглядова лекція | 2 | [7], ст. 34 - 64 |
| Тема 2.4. Права дитини. Механізми захисту прав людини.* | | | | |
| 18 | Поняття прав дитини. Конвенція ООН про права дитини. Захист прав дитини. | Вступна лекція | 2 | [7], ст. 52 - 57 |
| 19 | Міжнародні та європейські стандарти захисту прав людини. Національні механізми захисту прав людини, їх класифікація. Правозахисні організації. | Лекція з елементам и бесіди | 2 | [7], ст. 52 - 57 |
| 20 | Правозахисні організації. Історія створення та діяльність. Звернення за допомогою. | Оглядова лекція | 2 | [7], ст. 52 - 57 |
| Усього годин за змістовим модулем 2* | | | 20 | |
| Усього годин | | | 44 | |

***** - модуль, теми та години, які були видані у циклі предметів профільної середньої освіти**.**

## 4.2 Самостійна робота студента

4.2.1 Перелік тем для самостійного вивчення

| № з/п | Назва теми | Кількість Годин |
|---|---|---|
| 1 | 2 | 3 |
| | Тема 1.1 Загальна характеристика держави та державної влади. | |
| 1 | Загальна характеристика органів законодавчої, виконавчої та судової влади. Особливості взаємовідносин суспільства і держави. Поняття та ознаки правової і соціальної держави. | 3 |
| 2 | Тема 1.3 Поняття і загальна характеристика права | |
| | Зміст правовідносин. Підстави виникнення, зміни і припинення правовідносин. Поняття суспільного порядку та дисципліни, способи їх забезпечення. Правопорядок як складова суспільного порядку. | 3 |
| | Тема 1.4 Конституційне право. | |
| 3 | Поняття і загальна характеристика прав, свобод і обов'язків людини і громадянина. Міжнародні стандарти у сфері прав людини: поняття, акти, що їх визначають. Органи судової влади України. Правоохоронні органи України. | 3 |
| | **Разом** | 9 |

4.2.2 Розрахунок часу для самостійної роботи студента за видами

| № з/п | Вид роботи | Кількість годин |
|---|---|---|
| 1 | Опрацювання програмного матеріалу, що викладається на лекціях | 10+3* |
| 2 | Підготовка до практичних та семінарських занять | 10+3* |
| 3 | Підготовка до контрольних заходів | 7+4* |
| | **Разом** | 27+10* |

***** - модуль, теми та години, які були видані у циклі предметів профільної середньої освіти

******** *Сума годин у таблицях4.2.1 та 4.2.2 повинна дорівнювати загальній сумі годин, відведених для самостійного роботи студентів з дисципліни.*

# 5 ОПИС МОДУЛЬНО-РЕЙТИНГОВОЇ СИСТЕМИ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Модульно-рейтингова система оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з дисципліни «Основи Правознавства» (Правознавство) передбачає наступні види контролю:

1) **вхідний** – ознайомлення викладача з результатами засвоєння вивченого матеріалу та загальним рівнем підготовленості студентів до сприйняття наступної інформації залежно від стану навчання і методів проведення контролю;

2) **поточний** – здійснюється у формі **усного опитування на семінарських заняттях** та контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом (перевірка **виконання самостійних письмових робіт**).

3) **тематичний** – перевірка знань, умінь, навичок, оволодіння матеріалом значного обсягу у **формі тестування** (за період вивчення теми змістового модуля);

4) **рубіжний** – контроль знань студентів після вивчення логічно завершеної частини програми навчальної дисципліни змістового модуля;

5) **модульний** – узагальнений підсумок всіх контрольних заходів за змістовний модуль;

6) **семестровий (підсумковий)** – забезпечує оцінку результатів навчання здобувачів освіти на проміжних або заключному етапах навчання (семестровий та заключний (річний) контроль).

**Модульний контроль** формується за результатами інших видів контролю якості освіти студентів, які застосовувались протягом вивчення змістового модуля, а **семестровий (підсумковий)** – за результатами модульного контролю протягом семестру.

Основним принципом оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з дисципліни «Основи Правознавства» (Правознавство) є використання 100-бальної системи та переведення оцінок у 4-бальну та ECTS.

В процесі навчання студенти можуть отримати заохочувальні бали, які нараховуються за виконання творчих робіт з дисципліни (наприклад, участь в олімпіадах, творчих конкурсах, доповіді на відповідних студентських конференціях з тематики дисципліни тощо). Сума заохочувальних балів не може перевищувати 20 балів за семестр.

Рейтингова оцінка за змістовний модуль визначається як сума балів за кожний вид навчальної діяльності студента протягом модуля .

## 5.1 РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

| Поточне тестування та самостійна робота | | | | | | Семестрова рейтингова оцінка (балів) Сума |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Змістовий модуль 1 | | | | | | |
| Т1 | Т2 | Т3 | Т4 | Т5 | Т6 | |
| 15 | 20 | 15 | 20 | 15 | 15 | 100 |

Т1, Т2 ... Т6 – теми змістових модулів.
М1 – змістові модулі

# 6 СХЕМА ФОРМУВАННЯ ОЦІНКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

## 6.1 ФОРМИ ОЦІНЮВАННЯ:

**Поточний контроль**

| Форма оцінювання | Максимальна кількість балів |
|---|---|
| Виступи на семінарських заняттях | 40 |
| Виконання самостійних письмових робот | 20 |
| Тематичний контроль (тестування) | 20 |
| Модульний контроль (тестування) | 20 |
| **Максимальна кількість балів за поточне оцінювання** | **100** |

**Семестровий контроль**

| Форма оцінювання | Максимальна кількість балів |
|---|---|
| Залік | 100 |

## 6.2 КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Під час оцінювання навчальних досягнень із правознавства враховується:

- рівень оволодіння знаннями про систему об'єктивно існуючих державно-правових реалій;
- рівень умінь аналізувати суспільно-політичні події, користуватися правовими актами, юридичною літературою;
- рівень сформованості навичок діяти згідно з нормами права в конкретних життєвих ситуаціях.

Оцінювання знань – визначення й вираження в умовних одиницях (оцінках, балах), а також в оцінних судженнях викладача знань, умінь і навичок студента/студентки відповідно до вимог навчальних програм.

Критерії оцінювання – це ті положення, врахування яких є обов’язковим при виставленні тієї чи іншої оцінки.

Знання – результат процесу пізнання діяльності, її перевірене суспільною практикою і логічно упорядковане відображення в свідомості людини. Знання - категорія, яка відбиває зв'язок між пізнавальною і практичною діяльністю людини. Знання виявляються в системі понять, суджень, уявлень та образів, орієнтовних основ діяльності тощо, яка має певний обсяг і якість. Знання можливо ідентифікувати тільки, коли вони проявляються у вигляді вмінь виконувати відповідні розумові або фізичні дії.

Уміння – здатність людини виконувати певні дії при здійсненні тієї чи іншої діяльності на основі відповідних знань.

Навичка – дії, що виконуються при здійсненні певної діяльності, котрі завдяки численним повторенням стають автоматичними і виконуються без свідомого контролю.

Об'єктом оцінювання знань і вмінь студентів є програмний матеріал з відповідних навчальних дисципліни різного характеру і рівня складності, засвоєння якого, відповідно, перевіряється під час поточного і підсумкового контролю.

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу, здатності осмислити зміст теми чи розділу, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал, вироблених умінь аналізу та тлумачення нормативно-правових документів, кваліфікації практичних ситуацій.

Завданням підсумкового контролю є перевірка розуміння студентом програмового матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, уміння сформувати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Представлені критерії оцінювання охоплюють всі види поточного і підсумкового контролю, які реалізуються в Фаховому коледжі ракетно-космічного машинобудування Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара. Контроль успішності студентів здійснюється на основі накопичувальної системи оцінювання знань за 4-бальною або 12-бальною національною шкалою.

Усі види оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюються за критеріями, наведеними в таблиці.

| **Оцінка за 4 – бальною шкалою** | **Оцінка за 12 – бальною шкалою** | **Характеристика навчальних досягнень здобувача освіти** |
|---|---|---|
| **2** | **1** | Студент/студентка усно в загальних рисах відтворює один-два юридичні терміни окремої теми |
| | **2** | Студент/студентка на рівні «так-ні» усно відтворює кілька термінів, вибирає правильний варіант відповіді із двох запропонованих |
| | **3** | Студент/студентка одним простим реченням передає зміст частини теми, знаходить відповідь на закрите запитання в тексті підручника |
| **3** | **4** | Студент/студентка відповідає на окреме запитання за допомогою вчителя, репродуктивно відтворює частину навчального матеріалу теми одним-двома простими реченнями, формулює визначення юридичного поняття |

| | | |
|---|---|---|
| | **5** | Студент/студентка відтворює окрему частину основного змісту навчальної теми, відповідаючи на запитання вчителя, визначає одну-дві окремі ознаки правових понять |
| | **6** | Студент/студентка у цілому відтворює частину навчального матеріалу теми, у цілому правильно використовує окремі юридичні терміни, аналізує прості юридичні ситуації, розв'язує тестові завдання першого рівня; може користуватися за допомогою вчителя (зразок, пам'ятка) окремими положеннями нормативних актів |
| **4** | **7** | Студент/студентка самостійно відтворює окрему частину теми, застосовуючи мінімальну юридичну термінологію, уміє дати визначення понять, аналізує зміст правових документів за простим планом, розв'язує елементарні юридичні задачі за допомогою вчителя, знаходить окремі правові норми в тексті нормативних актів |
| | **8** | Студент/студентка в основному володіє навчальним матеріалом і використовує знання за аналогією; може спів ставляти, узагальнювати інформацію за допомогою учителя; складати прості таблиці, схеми, аналізувати положення нормативно-правового акта за допомогою вчителя |
| | **9** | Студент/студентка оперує вивченим матеріалом на рівні теми, може самостійно його відтворювати, аналізувати положення нормативно-правових актів, підтверджувати одним-двома аргументами висловлене ним судження про правове явище; самостійно розв'язувати юридичні задачі середнього рівня складності |
| **5** | **10** | Студент/студентка вільно викладає правові питання, застосовуючи необхідну юридичну термінологію; уміє вирішувати за допомогою вчителя тестові завдання вищого рівня; самостійно складати таблиці, структурно-логічні схеми з правових питань, аналізувати правові ситуації, дати відгук (рецензію) на відповідь іншого учня |
| | **11** | Студент/студентка володіє глибокими знаннями, може вільно висловлювати власні судження та аргументує їх, самостійно користується окремими джерелами права; може підготувати повідомлення з юридичної тематики; самостійно вирішує тестові завдання вищого рівня та |

| | | |
|---|---|---|
| | | певні правові ситуації, може використовувати інформацію з додаткової літератури (використання додаткової літератури не є обов'язковою вимогою) |
| | **12** | Студент/студентка ґрунтовно викладає правові питання, висловлює власну позицію й переконливо її аргументує; самостійно знаходить, оцінює та використовує джерела юридичної інформації, зокрема наочні, уміє узагальнити вивчений матеріал, використовує набуті знання й уміння у практичній урочній діяльності (участь у дискусіях, засіданнях «круглих столів» тощо); може самостійно вирішувати юридичні задачі, застосовуючи правові знання |

## КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗАЛІКУ

Залік виставляється автоматично, якщо у студента/студентки за результатами додавання підсумкового балу за семінарські (практичні) заняття, балу за модульну контрольну роботу і балу за самостійну індивідуальну роботу було набрано мінімум 60 балів.

Відповідно ті з студентів/студенток, хто не набрав мінімуму балів зобов’язані здати залік, який оцінюється максимально у 100 балів.

Залікові питання розробляються та затверджуються у встановленому порядку і включають завдання з встановленими максимальними за них оцінками та балами (у сумі 100 балів).

**Залік «зараховано»** виставляється за результатами його складання, якщо у студента:

- повна і правильна відповідь на теоретичні запитання та виконані або не повністю виконані практичні завдання (при наявності) – оцінка 5 за 4-бальною, оцінка 10-12 за 12-бальною національною системою, кількість балів 90-100 балів за 100-бальною системою;

- достатня відповідь на теоретичні запитання з деякими неточностями та вірно виконане практичне завдання (при наявності) оцінка 4 за 4-бальною, оцінка 7-9 за 12-бальною національною системою, кількість балів 74-89 балів за 100-бальною системою;

- поверхова відповідь на теоретичне запитання та виконане практичне завдання без достатніх пояснень (при наявності) - оцінка 3 за 4-бальною, оцінка 4-6 за 12-бальною національною системою, кількість балів 60-73 балів за 100-бальною системою.

**Залік «не зараховано»** виставляється, якщо у студента:

- правильна, але не повна відповідь на теоретичне запитання та не виконані практичні завдання (при наявності);

- поверхова відповідь на теоретичне запитання та не виконані практичні завдання (при наявності);

- відсутність будь-якої відповіді на теоретичне запитання і не повністю виконане практичне завдання (при наявності) – оцінка 2 за 4-бальною, оцінка 1-3 за 12-бальною національною системою, студент набрав 59 і менше балів за 100-бальною системою.

## ШКАЛА ВІДПОВІДНОСТІ ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

| Сума балів за всі види навчальної діяльності | Оцінка ECTS | Оцінка за національною шкалою | |
|---|---|---|---|
| | | За 4-бальною шкалою | За 12-бальною шкалою |
| 98-100 | **A** | відмінно | 12 |
| 94-97 | | | 11 |
| 90-93 | | | 10 |
| 85-89 | **B** | добре | 9 |
| 80-84 | **BC** | | 8 |
| 74-79 | **C** | | 7 |
| 70-73 | **D** | задовільно | 6 |
| 64-69 | **DE** | | 5 |
| 60-63 | **E** | | 4 |
| 35-59 | **FX** | незадовільно | 3 |
| 17-34 | **F** | | 2 |
| 0-16 | | | 1 |

# 7 МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

*Складові навчально-методичного комплексу містять*

1 Програму навчальної дисципліни (силабус);
2 Плани проведення лекцій (методичні матеріали, конспекти лекцій), семінарів;
3 Методичне забезпечення самостійної роботи студентів (плани самостійного опрацювання літератури та вивчення тем);
4 Пакети завдань для поточного опитування та перевірки рівня засвоєння студентами навчального матеріалу;
5 Питання та завдання до заліку

# 8 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

## Основна:


1. Наровлянський О. Правознавство (профільний рівень): підруч. для 10 кл. закл. загальн. серед. освіти. - 2 -ге вид. перероб. і допов. / Олександр Наровлянський. - Київ: Грамота, 2023. - 288 с.: іл.
2. Кравчук В.М., Єзеров А.А., Васильків І.Д. Правознавство (профільний рівень) підручник для 10 класу закладів загальнох середньої освіти/ В.М. Кравчук, А.А. Єзеров, І.Д Васильків. - Тернопіль.Астон, 2023. - 310 с.: іл.
3. Наровлянський О. Правознавство (профільний рівень) : підруч. для 11 кл. закл. загальн. серед. освіти / Олександр Наровлянський. — К.: Грамота, 2019. — 272 с.: іл
4. Філіпенко Т.М. Правознавство: (проф. рівень) : підруч. для 11 кл. закл. заг. серед. освіти /Тетяна Філіпенко, Володимир Сутвовий. – Київ : Генеза, 2019. – 384 с.: іл.
5. Бакка, Т.В. Громадянська освіта (інтегрований курс, рівень стандарту): підруч. для 10 кл. закладів загальної середньої освіти / Бакка Т.В., Марголіна Л.В., Мелещенко Т.В., Желіба О.В. – К.: УОВЦ «Оріон», 2023. – 256 с.: Іл.
6. «Громадянська освіта (інтегрований курс, рівень стандарту)» підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Вербицька П. В., Волошенюк О. В., Горленко Г. О., Кендзюр П. І., Козорог О. Г., Маркусь Н. І., Махун Л. П., Педан-Слепухіна О. Л., Ратушняк С. П., Ситник Е. В.). – Київ «Літера ЛТД», 2023. – 260 с.: Іл.


## Додаткова:


1. Теорія держави та права [Текст]: навч. посіб. / [Власенко В.П. та ін.] за заг. ред. С. Д. Гусарєва. – К. : 7БЦ, 2022. 470 с. URL: https://elar.naiau.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/53b5951f-a333-491a-8516-7d6999ba140e/content.
2. Тополевський Р. Б., Федіна Н. В. Теорія держави і права: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 268 с
3. Пендюра М. М. Теорія держави та права. Курс інтерактивних лекцій / М. М. Пендюра. – К. : 7БЦ, 2023. 468 с. URL:https://elar.naiau.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/caf30400-38cf-49b1-9b4b-1ff0ed06499e/content
4. Тицька Я. О. Теорія держави і права : навчальний посібник / Я. О. Тицька, Н. М. Крестовська , Л. Г. Матвєєва,Н. В. Атаманова ,Н. Б. Арабаджи . Міжнародний гуманітарний ун-т. – Одеса, 2021. - 193 с.
5. Теорія держави та права : навч. посіб. / [Є. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О. Б. Горова, А. М. Завальний, Н. В. Заяць та ін.] ; за заг. ред. С. Д. Гусарєва, О. Д. Тихомирова. – К. : НАВС, Освіта України, 2017. – 320 с.
6. Конституційне право: підручник / за загальною редакцією М.І. Козюбри./ Ю.Г. Барабаш, О.М. Бориславська, В.М. Венгер, М.І. Козюбра, А.А. Мелешевич. - К.: Ваіте, 2021. – 528 с.
7. Сироїд Т. Л. Міжнародне публічне право. Міжнародний захист прав людини : посіб. для підгот. до зовн. незалеж. оцінювання / Т. Л. Сироїд, О. А. Гавриленко, Л. О. Фоміна ; за заг. ред. Т. Л. Сироїд. – 4-те вид., перероб. і допов. – Харків : Право, 2021. – 462 с


# 9 ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

| Посилання | Зміст |
|---|---|
| https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text | Конституція України |
| https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text | Цивільний кодекс України |
| https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text | Кодекс України про адміністративні правопорушення (статті 1 - $212^{-24}$) |
| https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text | Податковий кодекс України |
| https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text | Сімейний кодекс України |
| https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text | Земельний кодекс України |
| https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text | Кодекс законів про працю України |
| https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text | Кримінальний кодекс України |
| https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text | Загальна декларація прав людини, 1948 р. |
| https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text | Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права |
| https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text | Міжнародний пакт про громадські і політичні права |